

Vestvågøy
kommune

Rådmannen

Landbruksdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Landbruksdepartementet	
Saknr.: 2003/1943	Doknr.: 58
Mottatt: 27 OKT 2003 LP/SJ	
Saksbeh.: H6U	Ark.: 546.0
Kopi:	Avskr.:

Deres ref.

Vår ref. (Bes oppgitt ved svar)
03/01525-2/V11 /DOKS-UTVI-NIK

Sted/Dato.
Leknes 15.10.2003

Ny markedsordning for melk

Kommunestyret behandlet 14.oktober Landbruksdepartementets høringsnotat om "forslag til endinger i markedsordningen for melk". Saksutredning og kommunestyrets vedtak vedlegges.

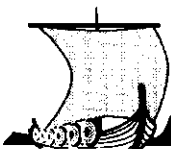
Med hilsen

Nils Olav Hagen
Rådmann

Nils Kalténborn
Leder utviklingsenheten

Kopi til:
Lofoten forsøksring

LEKNES

LOFOTR

Adresse
P.B. 203
8376 Leknes

Telefon 76056000
Telefaks 76056001

E-post postmottak@vestvagoy.kommune.no
Internett www.vestvagoy.kommune.no

Org.nr. 942 570 619
Bankgiro 45502039184
Postgiro 78740560831

064/03 Ny markedsordning for melk.

Rådmannens forslag til vedtak:

Det arbeides aktivt i Lofoten med prosjektet Lofotmat, blant annet basert på det mål som Verdiskapingsprogrammet legger opp til. Et av prosjektene er etablering av "Lofotmeieriet" basert på lokale leverandører. En slik etablering vil ha stor betydning for økologisk produksjon av melk og tilsvarende lokal videreføring av for eksempel ost. Det er derfor positivt at Landbruskmyndighetene arbeider med å tilrettelegge for bedre og mer rettferdige konkurranseforhold. Formannskapet i Vestvågøy viser til saksutredningen og anmoder departementet om å beholde dagens ordning med melketetthetstillegg og det særlige tilskudd som små, uavhengige konsummelkmeierier får. En vil særlig uttrykke støtte til innføring av ordningen med kapitalgodtgjørelse.

Behandling i Formannskapet - 14.10.03:

Vedtak i Formannskapet - 14.10.03:

Saken behandles i Kommunestyret i dag.

Behandling i Kommunestyret - 14.10.03:

Magnus Ellingsen fremmet følgende forslag:

Vestvågøy kommunestyre ber Landbruksdepartementet om å beholde melketetthetstillegget og det særlige tilskuddet for små konsummelkmeierier med tanke på de problemstillinger som små uavhengige meierier med egne produsenter vil møte.

Votering:

Ved alternativ votering mellom rådmannens forslag og forslaget fra Magnus Ellingsen vedtas rådmannens forslag med 26 mot 9 stemmer.

(Teksten i vedtaket endres fra "Formannskapet i Vestvågøy" til "Kommunestyret i Vestvågøy").

Vedtak i Kommunestyret - 14.10.03:

Det arbeides aktivt i Lofoten med prosjektet Lofotmat, blant annet basert på det mål som Verdiskapingsprogrammet legger opp til. Et av prosjektene er etablering av "Lofotmeieriet" basert på lokale leverandører. En slik etablering vil ha stor betydning for økologisk produksjon av melk og tilsvarende lokal videreføring av for eksempel ost. Det er derfor positivt at Landbruskmyndighetene arbeider med å tilrettelegge for bedre og mer rettferdige konkurranseforhold. Kommunestyret i Vestvågøy viser til saksutredningen og anmoder departementet om å beholde dagens ordning med melketetthetstillegg og det særlige tilskudd som små, uavhengige konsummelkmeierier får. En vil særlig uttrykke støtte til innføring av ordningen med kapitalgodtgjørelse.

VESTVÅGØY KOMMUNE

<i>R.f.</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>	<i>Arkivsaksnr.</i>	<i>Utvalgssak</i>
1	Formannskapet	14.10.03	03/01525-1	

Saksbehandler: Nils Kaltenborn

NY MARKEDSORDNING FOR MELK

Saksopplysninger:

Den 2. september 2003 sendte Landbruksdepartementet ut et høringsnotat til 22 høringsinstanser relatert til meierisektoren med tittel "Forslag til endringer i markedsordningen for melk". Høringsfristen er 15.10.03.

Styringsgruppen i prosjekt "Lofotmeieriet" ønsker at Vestvågøy kommune uttaler seg til forslaget til høringsuttalelse. En vil presisere at Vestvågøy kommune ikke er tilskrevet som høringsinstans. En finner det likevell naturlig å bekjentgjøre kommunens meninger om forslaget til ny markedsordning for melk, da konseptet "Lofotmeieriet" er en del av satsningsprosjektet LofotMat, som skal legge grunnlaget for et fremtidsrettet landbruk i regionen.

Forslaget til høringsuttalelse er utarbeidet av Lofoten Forsøksring på oppdrag fra Styringsgruppen i prosjekt "Lofotmeieriet". En har kvalitetssikret dokumentet ved at Utviklingsenheten og styringsgruppen for "Lofotmeieriet" har godkjent dokumentet. Råd og veiledning har Statens Landbruksforvaltning vært behjelpelig med.

Lofotmeieriet:

Et lokalt meieri i Lofoten som vil basere seg på egne leverandører (d.v.s. direkte fra gårdbruker og ikke fra et av Tines meierier), vil ha det konkurransefortrinn i markedet at melken er ferskere til forbruker enn konvensjonell melk, og at økologihensyn er ivaretatt gjennom miljøvennlig produksjon og mindre transportbelastning.

Utredning:

Bakgrunn for forslaget til endringer i markedsordningen for melk er ønsket om å styrke forutsetningen for å etablere konkurranse i melkemarkedet generelt og konsummelkmarkedet spesielt.

Det er et sentralt politisk mål er at det skal være konkurranse på like vilkår mellom aktørene i meieribransjen. Der er tre hovedbetingelser for å oppnå en likeverdig konkurranse i dette markedet:

- Råvaretilgang for alle aktører
- Rimelige vilkår i prisutjevningsordningen
- Like vilkår i markedet

For å kunne vurdere hvilke løsninger en kan benytte seg av for å oppnå disse betingelsene må en ha klart for seg hvilke elementer markedsordningen for melk består av. Dette er kvoteordningen for melk, pristilskuddene over jordbruksavtalen, markedsregulering, prisutjevning mellom anvendelser og markeder og til slutt importvernet. Det er de tre sistnevnte som er gjenstand for endringsforslag.

Der er flere endringsforslag som er svært interessante i den nye markedsordningen, men de aller fleste vil likevel ikke berøre det konseptet som Lofotmeieriet legger opp til. En velger derfor å bare kommentere de endringsforslag som vil kunne berøre et uavhengig meieri med egne leverandører.

Endringsforslagene:

Der er 6 forslag til endringer i felleskostnadene knyttet til prisutjevningsordningen. Prisutjevningsordningen er en ordning som skal sikre alle melkeprodusenter muligheten til lik melkepris. Dette gjøres gjennom utjevning mellom meieriselskaperens melkeanvendelse ved hjelp av tilskudd og avgifter. Markedsregulator, Tine Norske Meierier, lager prognoser for råvareverdien for melk, fløte og myse innenfor rammene som er gitt i jordbruksavtalens målpriser.

En har nedenfor satt opp forslagene til endringer som nummer punkt, etterfulgt av våre vurderinger.

1. Forslag om å oppheve melketetthetstillegget.

- Melketetthetstillegg, gis i dag til aktører som mottar melk fra egne melkeprodusenter ut fra områdevis satser. Dette for å kompensere for smådriftsulemper i produksjonen for meieriselskap som er plassert i områder med liten tetthet av melkeprodusenter. Konsekvensene av å oppheve dette tillegget med tanke på et fremtidig meieri i Lofoten er av relativt stor betydning. Med foredling av melk fra egne produsenter som driftskonsept, er det ikke urelevant hvor lokaliseringen av meieriet er, slik høringsnotatet fra LD gir uttrykk for. En siterer fra side 23 i høringsnotatet:

Det er ikke lenger lønnsomheten ved foredling av melk på nærmeste produksjonsanlegg som gir grunnlaget for utbetaling til melkeprodusent. Ved å beholde dette tillegget ville man gitt intensiver til å opprettholde dagens struktur for produksjonsanlegg. Dette anses ikke å være markedsordningens formål. Produksjonsanleggene har i hovedsak ikke egne melkeprodusenter, og anleggene kan i prinsippet lokaliseres hvor som helst. Det tas hensyn til avviklingen av melketetthetstillegget i forbindelse med fastsetting av ny målpris i den endrete markedsordningen, jf. Kap. 3.2.6.

På side 14 i høringsnotatet, kap. 3.2.6 finner en hvilken kompensasjon en gir som følge av at melketetthetstillegget foreslås avvirket:

For å opprettholde uendret prisnivå både i markedet og til produsent foreslås det derfor at målpris blir korrigert opp med 2,9 øre p.r. liter i forbindelse med dette tillegget.

Dette synes å være en svært dårlig løsning for Nord-Norge. For Finnmark spesielt, men også for Troms og Nordland. Dette kan begrunnes ved å vise til gjeldende forskrift om prisutjevning for melk, vedlegg 3. Der oppgis satser for utjevning mellom fylker i øre p.r. liter innveid melk. Den ser slik ut:

Område	Sats p.r. liter innveid melk.
1. Finnmark	9,6 øre
2. Troms, Nordland	8,1 øre
3. Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal	1,8 øre
4. Sogn og Fjordane, Hordaland	2,7 øre
5. Rogaland	0,0 øre
6. Vest- og Aust-Agder, Telemark	5,7 øre
7. Øvrige fylker	3,5 øre

Ved å erstatte et tillegg på 8,1 øre i Nordland mot en kompensasjon for hele landet på 2,9 øre, tilfører en for eksempel de uavhengige aktører som Q-meieriene, med sin avdeling på Jæren i Rogaland, 2,9 øre, p.r. liter innveid melk. Et eventuelt lokalt meieri i Lofoten, Nordland, taper 5,2 øre p.r. liter innveid melk. Målet med en ny markedsordning er å skape konkurranse i meierimarkedet. Av denne grunn har en liten forståelse for tap av et tillegg som i sitt utgangspunkt skulle stimulere til en spredt anleggsstruktur og dermed kunne bidra til økt verdiskaping og sysselsetting i distriktene.

2. Forslag om å øke innfrakttillegget.
 - Innfrakttillegg, tillegg for melk som transporteres fra melkeprodusent til meieri. Tillegget gis i form av kommunevise satser i kr p.r. liter melk ut fra hvilke kommuner melkeprodusentene tilhører. Vestvågøy kommune har en sats på 10,6 øre. I justeringen av innfrakttillegget tar en bort nullsonen, (den utgiften, 7 øre, som meieriet med minst innfraktutgifter har) noe som tilsier at innfrakttillegget går opp med 7 øre p.r. liter melk. For å kompensere for at nullsonen blir tatt bort, senker en målprisen med 7 øre p.r. liter melk. For meierier utenfor Tine vil bortfall av nullsonen resultere i en avgift tilsvarende 7 øre. Dermed vil forslaget i realiteten verken føre til tap eller vinning for vår region.
3. Forslag om å bygge opp en større likviditetsreserve i prisutjevningsordningen.
 - Dette for å forhindre at prisuttaket må reduseres som følge av at tilskudd/avgifter justeres av hensyn til likviditeten. En forstår behovet for å ha en slik buffer i ordningen, og sier seg enige i at et slikt tiltak er fornuftig med tanke på fremtiden. Men ordningen bør ikke innføres uten å klart oppgi et tidsperspektiv på tiltaket. En mener at 5 år er tilstrekkelig med tid for å bygge opp en stor nok likviditetsreserve.
4. Forslag om at distribusjonstillegget videreføres, og at etablerte meierier mottar ekstra distribusjonstillegg.
 - Distribusjonstillegg, er et tillegg som omfatter flytende melkeprodukter som transporteres fra meieri til dagligvarekunder. Tillegget gis p.r. liter distribuert vare ut fra den kommunen der den er levert. Det ekstra tillegget til etablerte meierier er i hovedsak et forslag som er ment for Q-meieriene i og med at de har måttet opprette sitt eget distribusjonsnett. Dette har gitt Q-meieriene økonomiske ulemper i forhold til det Tine har i sin distribusjon. Nye meierier blir lovet adgang til Landbrukets Ferskvaredistribusjon, (LDF), som i tillegg til melk distribuerer egg og kjøtt. Dette høres rettferdig ut all den tid LDF kan benyttes av nye meierier.
5. Forslag om å innføre tilskudd, spesiell kapitalgodtgjørelse, for melk som uavhengige meieriselskaper mottar fra egne leverandører.

- Dette berører virkelig kjernen av det problem som et nytt meieri vil møte i konkurransen med Tine. Om et lokalt meieri i Lofoten skal være et likeverdig alternativ for melkeleverandørene i distriktet, må en kunne tilby de samme godene. Den prisen en melkeleverandør får for melken av Tine har innbakt den kapitalavkastningen som Tines virksomhet gir. Ved overgang til uavhengig meieri tapes denne delen av den totale melkepris, og gjør dermed en overgang mindre attraktiv. Men med et slikt tilskudd som en foreslår i høringsnotatet, vil en kunne fylle det vakuemet i melkeprisen som en overgang til et uavhengig meieri vil resultere i. ECON har utarbeidet en rapport som viser at kompensasjonen må ligge på 30 øre p.r. liter for at melkeprisen hos uavhengige aktører skal konkurrere med den Tine tilbyr. Med utgangspunkt i denne beregningen er det foreslått at Staten landbruksforvaltning skal fastsette dette tilskuddet, med korrigeringer for endringer i rentenivået som gjennomsnitt for de siste 12 måneder. Denne innføringen er virkelig den som har den største betydningen for det konsept Lofotmeieriet legger opp til.
6. Forslag om å oppheve ordningen med særskilt tilskudd til små konsummelkmeierier.
- Dette forslaget er bygget på at et slikt tilskudd ikke vil være nødvendig, da en nå foreslår å utvide Tines forsyningsplikt betraktelig for flytende melkeprodukter. Forsyningsplikten p.r. i dag omfatter et kvantum på maks 7,5 mill. liter årlig p.r. anlegg. Dette er såfremt en har egne leverandører som på månedsbasis klarer å levere tilsvarende kvantum som suppleringsleveransen. Denne suppleringsplikten avsluttes i hovedsak etter at det nyetablerte meieri har vært i drift i 3 år. Det nye forslaget om forsyningsplikt for Tine går ut på å heve levert kvantum til 15 mill. liter, uten krav til leveranse fra egne leverandører. For forsyninger utover 15 mill liter, må meieriet ha egne leverandører. En får da suppleringsleveranse tilsvarende det dobbelte av leverandørkvantum. En slik utvidelse av forsyningsplikten er bra for konkurransen i meierimarkedet, men bare for de meierier som først og fremst kjemper om det marked som Tine først og fremst besitter. Den konsummelk som blir tappet på et lokalt meieri i Lofoten skal ha et ferskhetsfortrinn i det lokale marked. En vil unngå å hente melk fra Tine meierier, avd. Harstad, både for å spare transportkostnader, uavhengig av hvem disse skulle belastes, men først og fremst tid. En ønsker å kunne selge en melk som er ferskere enn om den skulle ha blitt hentet på en gård i Lofoten, transportert til Harstad, for så å bli hentet tilbake til Lofoten til foredling. Av denne grunn vil ikke den kompensasjon som tilbys, i form av utvidet forsyningsplikt fra Tine, berøre et meieri med et konsept tilsvarende det som er beskrevet ovenfor. Det særskilte tilskuddet bør opprettholdes, men da bare med tanke på meierier som utelukkende baserer sin produksjon på egne leverandører. En vil derfor be om at ordningen beholdes, men at en tilpasser kvantum i forhold til behovet som følge av nye meierier.

Diskusjon:

De endringer som er foreslått beviser vilje til å tilpasse markedet slik at fullgod konkurranse innen meierisektoren kan bli en realitet. Men det virker ikke som om en fullt ut er villig til å ta i betraktning de problemstillinger som eventuelle fremtidige meierier utenfor et samarbeid med Tine vil møte. Dette burde en ta høyde for, spesielt når en foreslår å avvikle viktige tillegg som melketetthetstillegg og særskilte tilskudd til små konsummelkmeierier. Slike ordninger kan være avgjørende for om tanken og ideen om et lokalt meieri skal kunne realiseres eller ikke. Landbruksdepartementet sier følgende i det mandat som ble tildelt NILF for utredning av rapporten som skulle danne grunnlaget for høringsnotatet;

Utredningen skal stå fritt med hensyn til hvilke konkurransemessige tiltak som trekkes inn i vurderingen. Det forutsettes imidlertid at de vedtatte landbrukspolitiske mål for melkesektoren ligger fast.

I Stortingsmelding nr. 19 er det nevnt spesielt to punkt som skal være førende for forbrukerpolitikken på matområdet:

- *Tilrettelegging for nyskaping, omstilling og konkurranse i landbrukssektoren og næringsmiddelindustrien, gjennom et velfungerende marked, tilby varer med god kvalitet og et bredt produktspekter til en akseptabel pris.*
- *Gjennomføring av tiltak for å øke forbrukernes innflytelse på beslutninger som berører matproduksjon og frambud, for å bedre informasjon om matvarers produksjon, opprinnelse og kvalitet, samt bidra til å øke kunnskapen om mat og et ernæringsmessig fullgodt kosthold*

Å avvikle melketetthetstillegget og det særskilte tilskuddet til små konsummelkmeierier er i strid med den målsetting som Stortingsmelding nr. 19 oppgir med hensyn til både nyskaping i landbrukssektoren og næringsmiddelindustrien. Intensjonen til Lofotmeieriet er å levere ferskere melk der de økologiske hensyn er ivaretatt gjennom en miljøvennlig produksjon og som er mindre transportbelastet. Å kunne levere et produkt som er produsert, tappet og foredlet i Lofoten vil gi grunnlag for å informere nøyaktig om melkens opprinnelse og kvalitet og skape ytterligere tillit mellom forbruker og næringsmiddelindustri.

Et slikt konsept er både en nisjeproduksjon som vil kunne møte forbrukeres krav til variasjon og kvalitet i markedet, og en miljø- og ressursbesparelse med tanke på inntransport og distribusjon.

Konklusjon:

Vi anmoder derfor Landbruksdepartementet om å beholde melketetthetstillegget og det særlige tilskuddet for små konsummelkmeierier med tanke på de problemstillinger som små uavhengige meierier med egne produsenter vil møte.

En vil videre uttrykke sin støtte til innføring av kapitalgodtgjørelse.

NY MARKEDSORDNING FOR MELK

Ut fra forannevnte tilrås formannskapet å fatte følgende

Vedtak:

Det arbeides aktivt i Lofoten med prosjektet Lofotmat, blant annet basert på det mål som Verdiskapingsprogrammet legger opp til. Et av prosjektene er etablering av "Lofotmeieriet" basert på lokale leverandører. En slik etablering vil ha stor betydning for økologisk produksjon av melk og tilsvarende lokal videreforedling av for eksempel ost. Det er derfor positivt at Landbruskmyndighetene arbeider med å tilrettelegge for bedre og mer rettferdige konkurranseforhold. Formannskapet i Vestvågøy viser til saksutredningen og anmoder departementet om å beholde dagens ordning med melketetthetstillegg og det særlige tilskudd som små, uavhengige konsummelkmeierier får. En vil særlig uttrykke støtte til innføring av ordningen med kapitalgodtgjørelse.

Nils Olav Hagen
Rådmann

Nils Kaltenborn
Leder av Utviklingsenheten